

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Köznevelésünk ügye.

iskolaügyünk fejlődése 1868 óta rohamos lévén, nem esoda, sőt természetes, hogy az elemi népiskolák belső életének fejlődése, külső életük fejlődésével szemben, a visszamaradás sajnos jeleit mutatja mindenütt. Az akkor alkotott iskolai törvények lehetővé tették, hogy az iskolák száma rövid idő alatt 13 ezerrel 16 ezerre, a tanítók száma 17 ezerrel 21 ezerre és az egyes iskolák átlagos fentartási költsége 211 forintról 596 forintra emelkedett.

Ezen óriási lendület a népnevelés és közoktatás terén bizonyára bámulattal készíttet adózní és a hála minden érzetét kelti föl lelkünkben Eötvös és Trefort nagy szelleme iránt, de a népnevelés szent ügye érdekében nem volna indokolható, ha szemünk előtt a tökéletesség nimbuszában tiündökölnének e dicső férfiak nagy alkotásai és ha elzárkóznánk azon igazság elől, melyet boldogult Trefort maga hangsúlyozott 1887. évi jelentésében, hogy t. i. az iskolák és a tanítók száma szaporodott, de az iskolák belső élete és a tanítás módja igen sok helyen még nagyon távol áll azon eszménytől, melyet a jelenkor neveléstudománya elérendő célul tűzött az iskola elé.

A népiskolák fejlődésében tehát a külső és belső életnek összhangzását létesíteni, kedvezőbbé tenni a tanítók száma és a tanítás eredménye közötti arányt, igyekezni, hogy a tanítás módja, a tananyag beosztása és földolgozása az iskolafogtatás és a szorgalmi idő tekintetbevételevel megfelelővé tétessék a jelenkori neveléstudomány követelményeinek, szóval fejleszteni a népiskolákat, a népiskolák eszményének mindinkábbani megvalósulására törekedni: mindez oly fontos kötelessége a hivatalos közegeknek, hogy éppen ezen kötelességük teljesítésében fogják a népiskolák és a népiskolai viszonyok célszerű és egészséges fejlődésének alapföltételeit találni.

De szintoly fontos a népiskolák erkölcsi élete. Általánosan az a nézet uralkodik, hogy a népiskolának nincsen nagyobb feladata, mint a népiélet-igényeinek megfelelő ismereteket nyújtani. Azért egész iskolai életünkben egyike a leg-sajnosabb jelenségeknek, hogy a szív képzésére, az erkölcsi érzék ébresztésére és fejlesztésére egyáltalában nem fektetik a súlyt, pedig a népiskola nemesak a szellemnek, hanem a szívnek is és pedig a szellemnek és szívnek összhangzatos képzetét célozza, nemesak tanítani akarván, hanem nevelni is. És pedig nevelni leginkább. Mert lélektani igazság és tapasztalati tény, hogy azon ismeretek csupán, melyeket a népiskola nyújt, nem adják meg a népiéletnek azt a belső megizmosodást, azt a belső termékenyítő erőt és azt a helyes irányt a maga fejlődésében, mely egyedül úgy a család boldogulására, mint az állam nagyságára és fölvirágzására vezet. Ha azonban az ismeretek mellett a nevelésre, az erkölcsi érzék ébresztésére és fejlesztésére is fektetik a súlyt a népiskolában, akkor a népiélet szilárdabb alapot nyer, mert mindama hajlamok, vágyak, indulatok és szenvedélyek, melyek a családban kútforrásai minden erkölcsi rossznak, melyek a társadalomban minden szép, minden nemes törekvést meghiusítanak, melyek a népiélet zajló hullámveréseiben nem ismernek határt és sokszor zúgó viharként pusztítanak a népiélet leg-szebb virágai között . . . mindama hajlamok, vágyak, indulatok és szenvedélyek már a népiskolában vagy elfojtatnak, vagy mérsékeltek, vagy helyes irányba tereltetnek, úgy hogy a későbbi élet boldogsága annál biztosabban elérhető és meg-alapítható.

A népiskolának tehát nemesak tanítania, hanem nevelni is kell és pedig nevelnie annál inkább, mert a nevelés elhanyagolása iránt legsűrűbben tétetik panasz, nemesak tanfelügyelők, lelkészek és más iskolabarátok részéről, hanem a vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről is. És elsősorú, hogy ezen panaszok nemesak a népiskolákra, hanem a polgári iskolákra, sőt még a felsőbb leányiskolákra is vonatkoznak.

Azért, amit Trefort a felsőbb leányiskolák igazgatóihoz intézett utolsó rendeletében oly annyira hangsúlyozott, hogy t. i. a növendékek nevelését tekintés a tanítás főfeladatának és tartózkodjanak a növendékek elméjének pusztá ismeretekkel való megterheléstől, mindezt a népiskolákra is annál inkább kell vonatkoztatni, mert a népiskolákban a nevelés még nagyobb mérvben hanyagoltatik el, mint ama intézetekben, pedig itt a nevelés nem kevésbé fontos mint amott.

A népiskolai nevelés elhanyagolásának okai első sorban ugyan maguk a néptanítók, de okai nagy részben a népiskolai viszonyok is. A néptanítók egy ötöd része, közel 5000 tanító nincsen képesítve és a képesítettek között is vajmi kevesen vannak, akik a nevelést illetőleg valóban hivatásuk magaslatán állanak. Mert nevelni nagyon nehéz, a nevelőnek erkölcsi példányképnek kell lennie, de amit az ez irányban kiképzés tekintetében kezdemenyéz az iskola, azt sok más tekintetben lerontja a gyakorlati élet. Tény, hogy sok helyen felekezeti szűkkeblűség és nemzetiségi marakodás, sok helyen az iskolaszékek tapintatlansága és az eljárák közönye, sok helyen a lakosok viszálya és pártoskodása, sok helyen — ami iránt pedig leginkább tétetik panasz — a tanítónak kevésbecsülése a társadalom részéről és sanyaru anyagi helyzete, mind okai annak, hogy nemesak a nevelés elhanyagoltatik a népiskolákban, hanem hogy az iskolai élet egész fejlődésében a kívánatos haladás nem mutatkozik.

Azért mindezekre nézve fontos kötelességeink vannak. Tekintetbe véve, hogy egyes közegeknek a népiskolákra fordított költségei 1869 óta a tanítók számával arányban nincsenek, a mennyiben az azelőtti egy vagy két tanítói fizetésben most három-négy tanító osztozkodik, és tekintetbe véve, hogy egyes közegek maguk is elismerik a 300 forintnyi minimum, 350 frtra, esetleg 400 frtra való fölemelésének szükségességét, gyakran találunk alkalmat oda hatlatni — kiki hivatalos állása szerint — hogy a buzgó és lelkiismeretes tanítónak sanyaru anyagi helyzete, fizetésének fölemelése által némileg javíttassék! A hol pedig felekezeti szűkkeblűség vagy nemzetiségi marakodás okoz zavarokat az iskolai ügyek terén, ott minden tapintatos eljárásunk mellett határozottan érvényt kell szerezniünk azon eléggé nem hangsúlyozható elvnek, hogy minden felekezeti szűkkeblűséggel és nemzetiségi marakodással szemben a magyar nemzetnek, a magyar államnak érdekei szemelött tartandók minde-nek előt.

De oly helyeken is, hol az iskolaszékek tapintatlansága, az eljárák közönye, a lakosok viszálya és pártoskodása akadályozzák az iskolai ügyek fejlődését, sokat lendíthetnek a hivatott közegek, ha a bajok forrásait kutatják és törvényes hatáskörük szerint erélyesen intézkednek.

És ha mindezek mellett figyelünk a növendékek testi képzésére is kiterjed, ha a növendékek testi erejét nemzeti tökének tekintjük, a mely tökének gyarapításától és gyümölcsösztetésétől igen sok tekintetben a nemzetnek egész jövője függ, lévén erkölcs és műveltség mellett az egészség legerősebb alapja a nemzet nagyságának és hatalmának és ha kiterjed figyelmiünk az ipariskolákra, melyekben a nemzet, a nemzet fainak általános vagyonosodása csirázik, mint a haza fölvirágzásának egyik alapföltétele, és ha kiterjed figyelmiünk az óvodákra, a leányiskolákra, különösen a hol ilyenek vannak, a felsőbb leányiskolákra, melyeket nálunk az utolsó időben leánykaszárnyáknak neveztek el, a melyekre nézve pedig már Eötvös hangsúlyozta, hogy nem válhatnak a fiukból Grachusok, ha nincsenek Cornéliák, akik neveljék őket . . . ha mindezekre kiterjed figyelmiünk, bizonyára el fognak tűnni a visszamaradásnak mindenütt mutatkozó jelei és a közoktatás és népnevelés mindinkább oly fejlődési irányba fog terelteni, mely a jelenkor neveléstudomány követelményeinek a lehető legtöbb tekintetben megfelel.

Persze mindezek nagyobbára csak elvek, eszmék, melyek megvalósulásukat várják. Vajha megvalósulások közel volna!

Koch József.

A zöldtakarmányfélék etetéséről.

A közlemény címe, gondolom sok gazdánál feltűnést fog kelteni, legtöbbje előtt oly közönséges dolognak tűnven ez fel, mely különösebb figyelmet talán nem is érdemel. Nem sok szomszédot kellene azonban bejárni, míg találunk olyanra, kinek nem egy-két frt kárt okozott éppen a zöldtakarmányfélék etetése körül követt figyelmetlenség. Itt állunk a tavasz közepén, fakad és nő buján minden s a hosszú tél okozta takarmány-szükség nem egyikünköt kényszerít arra, hogy még a teljes kifejlődéstől távol álló növényeket használjuk állataink táplálására.

Csak örömmel lehet konstatálni azon körülményt, hogy a lucerna és löhere mind nagyobb-nagyobb tért kezd hódítani; baj azonban az, hogy kisgazdánk legnagyobb része ezeket még csak, mint zölden feleltethető takarmányokat ismeri s e növények szarítása körüli teendők ismereteinek hiányában semmit, vagy oly anyagot állít be, mely nem több, mint oly tömeg, mely hatalmas tömege miatt, miután alig számbavehető része emészthető, nem termel sem testrészt, sem állati terményt.

Keves élettani ismeret mellett is tudni lehet, hogy a növények emészthetősége nagyon befolyásolva van attól, vajjon a fejlődésnek melyik stádiumában kaszálattott; a fejlődéséhez szükséges tényezők mily módon voltak jelen a tenyészidő alatt s érték-e káros behatások kezelés közben a növény? Az emészthetőség e szerint igen változó; mert míg egy virágzás kezdetén kaszált, szarítás, hordás és kazalozás közben az eső általi kilugasztól megmenekült szénában az állat testének fenntartásához s elhasznált szövetrészeinek visszapótlásához szükséges tényezők a legalkalmasab módon vannak jelen, addig egy túlerés miatt megfásult, eső által kilugozott, penész által lepett szénában az emészthetőségi percent, miután a minimum van redukálva, ugyanoly tömeg mellett nem fog oly eredményt szülni, mint a másik. Éppen ugy más szempontból tekintendő a száraz és a zöld takarmányok emészthetősége is. Az első csoportbeliek kevesebb viztartalmuk miatt keményebbek, tömörebbek lévén, sokkal inkább igénybe veszik az emésztő szervek működését, mint a viztartalomban dus, duzzadt, puha sejtű zöld takarmány. A gyomor és belek kvázi hozzászoknak az erélyesebb emésztő munkához, s viszont nyáron a puha, nedvdus növény mellett működésük nem vétetvén igénybe annyiszor, az előbbi állapothoz viszonyítva, valósággal elernyednek.

Önként következik ebből az: hogy a téli száraz takarmányozásról egyszerre a nyári zöldre áttérni oly vizsátság lenne, mely következményeiben ha minden esetben végzetessé nem is válnék, de a szervezetben munkássági zavart, a hasznvételt illetőleg esőkkenést idézne elő, a gazdának pedig a rizikótól okvetlen tartózkodni kell.

Az áttérés tehát a száraz takarmányfélék etetéséről a zöldre, minden esetre óvatosan történjék. Ott, hol oly kiterjedt répatermelés üzetik, hogy még a zöld takarmány etetésének kezdetén is rendelkezünk répával: káros állapotok létrejöttétől kevés okunk van tartani, mivel ennek nagy viztartalma a legjobban kiegyenlíti a két szélsőséget; hol azonban e kedvező körülmény nem áll fenn: a száraz, eddig etetett takarmányféléknek a zölddel való keverésével lehet a kiegyenlítődest létrehozni s hogy az emésztőszervek helyesen alkalmazkodhassanak, a száraz anyagnak fokozatos csökkentésével. $\frac{2}{3}$ rész száraz, $\frac{1}{3}$ rész zöld, majd fél-fél rész, azután $\frac{1}{4}$ rész száraz, $\frac{3}{4}$ rész zöld keveréssel áttérhetünk a tisztán zöld takarmány etetésére 6—8 nap alatt. Nagyon természetes, hogy a szeekázás mellőzéséről itt szó sem lehet, mivel az egész szálnagyságban való keverés mellett a zöld rész tisztán kiválogatható, a többi pedig izéknek veretik, a mi a szeekázott tömegnél nem történhet meg.

Egyébként nemesak az átmenetnél, de a későbbi folytatódagos etetés mellett sem mellőzendő az elővigyázat. A józan óvatosság sohasem árt.

Lovaknál a kólíka, szarvasmarháknál a felfuvódás vigyázatlan etetés mellett könnyen előállhat s pár perc alatt semmivé teheti a gazda reményeit s könnyít amegy is sok oldalról zaklatott erszényén. Különösen a lucerna, löhere és a baltacim az, mely a jelzett betegségeket legkorábban előállítja, különösen akkor, mikor a növények még egészen fiatal korban vannak, tekintet nélkül arra, vajjon első vagy későbbi kaszálás után eredtek-e meg. A takarmányfélék e korban rendkívül nedvdúsak s izletességük miatt rendkívül mohón fogyasztatnak. A nagy tömeg, sok nedvesség s a belső melegség együtt kész feltételei az erjedésnek, mely a bendőben fel is léphet, termelvén azon mérgező gázokat, melyek a felfuvódás körképét állítják elénk. De nemesak a frissen vágott vagy éppen legelés közben felvett zöldtakarmány idezheti elő e kórt, hanem a már fonnyadt, de erős harmat által lepett anyag is, sőt ez még gyakrabban.

Mi saját jól felfogott érdekünkben kifolyólag tehát helyesen járunk el akkor, ha a zöldtakarmányféléket fél, egy napig fonnyasztjuk; ezáltal a feles nedvesség eltávolodván, kevésbé tesz oly veszélyt. Kétféle módot nyújt az óvakodásra a szeekázás is. E mellett — természetesen már csak azért is, hogy a lenyelést feltételező falatkészítés lassabban megy — oly rohamosan nem telhet meg a bendő s a nyáltól így okvetlenül jobban telített tápszerben az emésztési folyamat momentán meg-

kezdődve, az erjedés sem fejtheti ki annyira káros hatását; mely eljárás különben még az is támogat, hogy a legyekkedésnél takarmány alig, vagy éppen nem dobálthatatik szerte-szét a helyesebb falatkészítés folytán, miután az emésztés jobb, így a takarmány kihasználása is tökéletesebb lesz.

Szabó István.

Hirek.

Biboros érsekünket e hó 20-ára várják haza Kalocsára a fürdőből, mely egészségének nagyon kedvezett.

Athelyezések. Házi ezredünkben Verklán Mihály és Feldsai Fischer Károly főhadnagyok Zomborból Plevlyébe, viszont Békies György kapitány, Ullmann Miksa és Szakács Gyula hadnagyok Plevlyéből Zomborba helyeztetek át.

Athelyezés. Ince Gusztáv es. és kir. hadnagy a 23-ik gyalogrezd kebelében Plevlyéből Zomborba helyeztetett át.

Kupuzsinán május 8-án volt a jegyzőválasztás, mely alkalommal Török András kulai aljegyző egyhangulag megválasztott.

Ki lesz újvidéki főispán? Mindenesetre sajátságos, hogy mikor annyi vármegyei főispán volt és van ítéledésben, a közérdeklődés mégis szakadatlanul az újvidéki főispán betöltése felé irányul. Eddig Schmausz Endre alispán, Matkovits Lajos Zenta járási főszolgabíró, Rohonyi Gyula Kulpin kerületi képviselő, Lobmayer István újvidéki, Arnold Sándor beregszászi törvényszéki elnökök, Nemesny felértemplomi és Antunovits József apatini kir. közigazgató, dr. Flatt Viktor újvidéki ügyvéd, Pukovich Ödön kir. táblai bíró a sűrűben emlegetett jelöltek. Hogy a kombináció ezen hosszú sorát mi is tovább fejlesszük, megkockáztatjuk azt a valószínűnek mutatkozó nézetet, hogy éppen azért, mert a jelöltek sokaságából ez idő szerint nem domborodik ki egyiknek körülakja sem elég élesen, nyilván a pancsovai főispán, báró Nikóliás Fedor fog Újvidék városának ideiglenes kormányzásával megbízatni.

Kinevezés. A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium Zsuffa Antal kozorai (bezdáni) kir. kinezt. erdész a Bács-Bodrogh megyei összes közösi erdők kezelésével bízta meg.

Pályázat van hirdetve az ő beesei és újvidéki járásbírósnágnál egy-egy segélydíjas joggyakornoki állásra 4 hét alatt.

A bajai állatkiállítás. Bajai város törvényhatósága f. május hó 9-én tartott közgyűlésén melegen üdvözölte a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesületnek a Baján rendezendő állatkiállítás ügyében hozzáintézt megkeresését s egyhangulag elhatározta, hogy az erkölcsi támogatáson kívül 300 forinttal fog hozzájárulni a kiállítás költségeinek fedezéséhez.

Gyászhir. Schön Lajos, hajósi r. k. plébános, zombori földink, rövid betegség után jobblétre szenderült. A boldogult 1852. évi szeptember 21-én Zomborban született. Kalocsán az ottani preparandiumban huzamos időn keresztül mint hittanár működött s 1886. évben Hajóson plébános lett. Bence farsadalmunk egyik kimagasló alakja nemült el örökre. Áldás emlékére! — A család gyászjelentése így szól: Schön Gáspár nagy maga, mint gyermekei, Schön Viktória férjezett Kovonlinka Vencelné, Schön Rozália férjezett Mészáros Edéné, Schön Katalin férjezett Herold Antalné, Schön Ernő valamint neje Oppelez Erzsébet és Schön István nevében mélyen szomorodott szívvel tudatja forrón szeretett fia főtisztelendő Schön Lajos pápai titkos kamarás, kerületi jegyző és hajósi plébánosnak élete 37 ik évében, az egyházi szentségek átjatos felvétele után május hó 6-án délutáni fél hatkor történt gyászos elhunytát. A megboldogult hullt tetemei e hó 8-án a hajósi templomban tartandó gyászmise után reggeli 9 órakor fogtak az ottani sírkertben örök nyugalomra tétetni. Hajós, 1889. évi május hó 6-án. Szendergő porait béke lebegje körül!

Tűzoltó-egyesületünk iránt újabban örvendetesen fokozódik a közönség érdeklődése, amiben nem kevés érdeme van az új főparancsnoknak, Városv Lászlónak, ki pár havi főnöksége alatt az egyesületben egész új szellemet honosított meg. Mutatja ezt a körülmény is, hogy rövid parancsnoksága alatt 25—30 taggal, jobbra intelligens elemmel, szaporodott az egyesület. Az e hó végével rendezendő tűzoltó majális rendező-bizottsága nagyban büszkölődik, hogy az idei majális kedélyesség és jókedv dolgában az eddigi tűzoltó-majálisokat felülmulja. Ifjaink jól tennék, ha minél tömegesebben lépnek be a humánus egyesületbe!

Eljegyzés. Herezemberger József szép és művelt leányát Arankát eljegyezte Mayer Károly Pécssett.

Szabadváról írják: Hazánk legnőpészebb művésznője, az országzserte tisztelt és szeretett Blaháné, pénteken este a gyorsvonattal körünkbe érkezett. Nagyszámú és előkelő közönség várta a vonatnál, melynek herobuzását a Rákóczy-induló üdvözölte. A meg ifjúsága teljes bájában levő művésznőt Csóka Sándor színigazgató és Kovacsits Agoston, mint a színügyi bizottság elnöke, üdvözölték, azután pedig a közönség éljenzése és a Rákóczy hangjai mellett a „Pest” szállóban levő lakására hajtattak. Négy este fog Blaháné nálunk föl-lépni s ez estékét minden színpártoló ünnepnek fogja tekinteni. Attól tartunk azonban, hogy Csóka Sándor nem jól választotta meg az időt, mikor a helyarákat felemelni lehet.

Választás. Új-Szávaeről írják f. hó 9-iki kelettel: Ma délelőtt 10 órakor ejtetett meg a járási főszolgabíró, Poppovits Dusan elnöke alatt tartott képviselőtestületi közgyűlésen az aljegyzői választás, mely alkalommal Ladányi Mór ő-szivaici derék segédjegyző lett egyhangulag új szivaici aljegyzővé megválasztva, ki már egy hónapja hogy itt végzi az aljegyzői teendőket s ez idő alatt a község vezérferfiái igen megkedveltek. Dícséretére válik a képviselőtestületnek az óvoda-ügy felvirágzása érdekében átengedett az óvoda egyesület részére egy 300 □ ölnyi területű házhelyet a község kellő közepén csekély 500 frtnyi áron, miáltal lehetővé tette a csekély jövedelemmel bíró, még zsenge korát élő óvodánk felvirágzását. Elismerés illeti nématajku képviselőtestületünket e tényért, melyel újabb és ismételtlen bebizonyította, hogy a haladás mellett a magyarosodásnak is híve.

Új sport. Szent-Tamason egy Horváth Feresi nevezetűnek orrát veszekedés közben leharapták.

Niksz dajcs asztaltársaság. Baján 12 iparos nem régebben asztaltársaságot alakított, mely arra kötelezte magát, hogy idegen szót nem használ. Ha pedig valaki idegen szóval él, mindegyikért 1 krajcár büntetést tartozik fizetni. Mint hírlik hazánk ezredéves jubileumára gyűjtést is akarnak rendezni, maguk jó példával indulva előre, a mennyiben még az nap egymás között 6 frtot gyűjtöttek.

Csöd. Gerber Fülöp kis-kéri kereskedő ellen a csöd megnyitott. Csödbiztos Hetteszheimer Henrik t. bíró. Tömeggondnok dr. Schneider Károly kulai ügyvéd. Bejegyzési határidő f. é. június 15.

Szent-Tamason egy mesterinas, állítólag rossz bánásmód miatt felakasztotta magát.

Birkahajtó utak. Városunkban még nem jutottunk annyira, hogy a jöszághajtó utak megjelölve lennének. Hetivásárok alkalmával gyakran láthatni, hogy szarvasmarhát egész esordákban éppen azokon az utakon hajtának végig, a melyeken a forgalom amugy is a legnagyobb. Azért nálunk is elkelne ily marbahajtó utaknak kijelölése!

Új orvos. Van szerencsém a t. c. közönséget értesíteni, hogy miután ezen nyári hónapokban keresztül Zomborban fogok tartózkodni, a testgyógyászatot, vil-lamgyógyászatot, ugynevezett svéd s szobatorna-testgyakorlatokat s különösen gyurógyógymódot (massagget) Metzger, Brandt s Dollinger legújabb elméleti szerint a tek. helybeli s vidéki orvos arajánlatára egész napon át lakáson s lakáson kívül fogam gyakorolni, ami satnya, scrophulotikus, vérszegény, angolkóros gyermekeknek s különösen rheumatus egyéneknek s ideges nőknek egyedül gyógymód. Ez által, nemkülönben a törés, ficam, fítés s esés után visszamaradt végtagok merevségét s mozgatlanságát rövid idő alatt massagge által újból mozgathatók s rendes állapotba hozhatók lesznek. Drd. Zsvikovits György, kép. massaggeur.

A nazarénus asszony önvádja. Rendkívül érdekes bűntényben latározott a napokban a kir. kuria II. büntetőtanácsa Csenegei Károly elnöke alatt, Kelemen Mór kuriai bíró előadása alapján. Az eset a következő: Romhányi Istvánné, született Miesik Éva eskői lakos két év előtt a nazarénus hitre tért át. Ez alkalommal a zentai nazarénus hitközség előjárósága előtt számot adván előéletéről, bevallotta, hogy ő nyole gyermeket gyilkolta meg. Az asszony ez önvádat a járásbírószá előtt is ismételte. A gyermekek születési és halálzási napjait pontosan tollba mondta. Előadta, hogy gyermekeit mákhéj főzettel itatta és azok egy-egy napi kilódás után elhaltak. A gyermekeket azért ölte meg, hogy a sok gyermeket elkértilje. A nagykikindai törvényszék megindítván a vizsgálatot, kitént, hogy Romhányinének csakugyan 8 gyermeke halt meg a jelzett napokon. Az orvosok megfigyelése azonban egészen új fordulatot adott a dolognak. Kitént ugyanis, hogy Romhányiné vallásos rajongó. Áthatva a nazarénus vallás magasztosságától, szent meggyőződése, hogy csak ennek elvei mellett lehet boldog. Megnyugvással várja büntetését és makacsul ragaszkodik bűnössége gondolatához. Kitént továbbá, hogy az általa említett mákhéj főzet, illetőleg por mennyisége nem is volt elég egy élet kioltására és semmi befolyással nem lehetett a gyermekek halálára, a kik amugy is nagyon gyöngye testalkatnak lévén, természetesen halállal multak ki. Az orvosok szakértői véleményét az orsz. közegészségi tanács is megerősítette. Ily körülmények közt a törvényszék megszüntette ez ügyben a további eljárást, a mit a kir. tábla is helybenhagyott. A kir. kuria azonban fölfoldotta a megszüntető határozatot és utasította a törvényszéket, hogy kérje ki az egyetem orvosi karának szakvéleményét arra nézve, vajjon a mákhéj főzet nagyobb mennyiségben használva alkalmas-e az emberélet kioltására, mert eddigelé az orvosok csak arra nézve adtak véleményt, hogy a mákhéj főzet a Romhányiné által bevallott adagban veszélyes az egészségre.

Vasuti hírek. A bács-bodroghmegyei helyi érdekű vasut építése annyira előrehaladt már, hogy az anyagvonatok közlekedhetése végett a pályavonat vizsgálatát a m. kir. vasuti felügyelőség május hó 14-ére tűzte ki.

Felhőszakadás volt vidékünkön a mult pénteken, különösen Prigl.-Szt.-Ivánon és környékén most is többen áll a víz és az erdőbe ladikon járnak.

Öngyilkosság. Czeller (Perczel) Pál 62 éves magánzó f. hó 11-én d. c. Szabadkán felakasztotta magát.

Buzaárak hanyatlása. Emlékeztetnek olvasóink, hogy március közepén egy cikkben festettük a gazdák tavaszi kilátásait és a nemzetközi tavaszi zárlatok kedvezőtlen lebonyolításából a buzaárak rohamos esőkkenésére vontunk következtetést. E következtetésünk tetéze beteljesedett, mert azóta a buzaárak 7—8-80 frtről 6—6-40 frtra estek vissza és ami a fő, az irányzat olyan lanyha, hogy a gabnakereskedés majdnem teljesen szűnelt. Felső házak megbízásokat éppen nem adnak, a helybeli kereskedők pedig nélkülöznek minden animót. Se hajtót nem raknak, se határidőre nem vesznek, ugy hogy a tavaszi jó árakra spekuláló gazdák a buzában és kukoricában egyiránt nagyot esalódtak.

Petrovosszellón a vásár alkalmával Dunai nevű ő-beesei késes hirdelen elvesztette beszélő képességét.

Cservenkáról írják lapunknak: „Itt van az új orgona!” Ezt hallani mindenfelé közösgünkben. Megérkezett ugyanis híres orgonapítónk, lovag Országh Sándor, udv. szállítónak az őcsese, Országh Antal, a március hó 6-án a helybeli ág. ev. jellegű gyülekezet által szerződésileg megrendelt új orgonával. Mindjárt hozzáfogott a régi orgona lebontásához, mely ugyan hamarabb ment, mint az új mű felállítása egy, mert a lebontási és felállítási idő ugy viszonylanak egymáshoz, mint 1 viszonylik a 40-hez. Igazán nagyszerű mű! Van is ám annyi érdeklődő, hogy a felállítás első 3 napján valóságos népvándorlás volt (kiesiben) a templom felé, mintha bucsut járnának; pedig mit látunk mást, mint egy nagyszerű testnek egyes tagjait? Erdekés ez is. Eppen 70 éve annak, hogy felállították volt a régít, mikor idekerült, már — mint mondják vénebb hiveink — 30—40 éven át dícsőitették buzgó hívek Budapestten hangjainak vezetése és kísérete mellett a teremtő szt. nevé. Szép idő! 120 éves orgona! A szakértő nyilatkozata szerint mostani alapos és azután többszöri javítás után — mely persze sokba is került volna — talán még 50 évig állhatott volna. Reméljük, hogy hazánk említett derék iparosá várákozásunkat ki fogja elgíteni, t. i. hogy az ő gyárából kikerült mű a következő, XX. század utolsó éveiben is — szerkezete, tartósága és művészi elállítása után itélve — fogja hiveink utódjait

buzdítani Isten bölcsességének és jóságának magasztalására. Adjon az Isten erőt és kitartást Országh urnak és derék munkásainak, hogy még számos ily művet állíthasson fel hazánk különböző vidékein; de különösen kérjük ezt ezen hat heti idő alatt, melynek folyamán felállíthatni, letelte után felszentelés végett átadhatni reményli az egyháznak.

Újvidéken a „Zöld koszoru” szállóházat Szarka Jenő vette át, azt modernul berendezte és a saját nevével nevezte el.

A bogojevai bankógyár csödbejutásáról előkelő kézből írják: F. hó 6-án idevaló esendőreink hivata-sunkhoz mért derék dolgot végeztek, a mennyiben egy szervezett bankóhamisító bandát fogtak el. A tényállás röviden ez: Helybeli Berkó Mihály kereskedésében a mondott napot megelőzőleg este Szalai Ferenc legény egy 5 frtos bankjegyen apróságot vásárolt, s az adott pénzből a visszakapott felesleggel távozott. Másnap reggel a nevezett kereskedőnek feltűnt a bankjegy, majd fizetesebb megvizsgálása után felismerte annak hamis voltát. Rögtön a helybeli esendő parancsnoknál, Kővári Ferencnél, tett jelentést, kinek tapintatos és felette gyors eljárása mellett sikerült alig 8 óra leforgása alatt az egész készletet, prést, festékeket, mintegy 360 drb részben kész vagy kezdet hamisítványt magával a művezetővel együtt le-, illetve elfogni. A bandának tagjai mind földművelő helybeli lakosok, míg a művezető állítólag újvidéki halász, ki mondhatni nem csekély tehetséggel bír a rajzolásban és gravírozásban, ugy, hogy a hamisítványok ritka, ily egyéntől bámulatos tökélyvel készültek, neve Stadler József. A bűnszerző Kalozi Mihály helybeli földész, ki egyszersmind az anyagok beszerzéséről is gondoskodott, a mennyiben a rovott multú Muzsla József idevaló asztalosmesterrel a festékek és a prés állványának elkészítését eszközöztette. A forgalomba hozó a fent nevezett Szalai Ferenc volt. Az elfogatás egyes momentumai nem mondhatók minden veszély nélkülüléknak, a mennyiben Kővári Ferenc, derék esendő-örsparancsnokunk, aki Stadlert elfogta, álrühába volt öltözve, hogy nevezettet elfoghassa, ki nesztét vévén a dolognak, az összes bűnjeleket idején való elrejtés végett egy helybeli, mintegy 7 kilométer távra eső szőlőben ásta el és éppen befejezte munkáját, midőn a kocsi fenekéről az álrühába öltözött esendőparancsnok a törvény nevében megadásra szólította fel, ami annyira meglepte, hogy a vállán levő ástót nem használhatta. Muzslaira derék esendőreink futása közben kétszer rá is lőttek, a lövések, dacára a nagy távolságnak — mintegy 400 lépés — valószínűleg el is találtak, de mégis sikerült a közeli erdőbe elmenekülnie, ahol el-tűnt. Ma már a szép társaság az apatini járásbírószá börtönében ül s várja az igazságszolgáltatás súlyos kezét. — Legérdekesebb végre a dologban az, hogy ezzel kapcsolatban még 1887. évben Kaufmann Zsigmond bécsi cég helybeli ügynökének kárára elkövetett betöréses rablás is napfényre jutott, a mennyiben itt a főtettesek Muzslai József és ugyancsak Kalozi Mihály voltak.

Aranylakodalom. Allaga Inre, Bajai város törvényhatóságának főjegyzője és neje Fazekas Emma asszony, egybekelésük felszázados évfordulóját f. hó 9-én aranylakodalommal ünnepelték meg. Az ünnepségben a törvényhatóság közigazgatási tisztikara testületileg, igaz kartársi szeretettel vett részt. Drescher Ede polgármester a tisztikar élén emelkedett szellemű, megható beszédben üdvözölte az aranymenyegzős vőlegényt és a nap emlékeit a tisztikar részéről értékes ajándékok, egy művészi kivitelű ezüst írókészletet nyújtott át neki, ki mélyen megindulva mondott köszönetet a kartársi szeretet és ragaszkodás ezen őszinte nyilvánulásáért. A tisztikar üdvözölését az egyházi szertartás követte, melyet vallásos ihlettel áthatott beszéd kíséretében Berényi Dániel apát-plébános végzett. A násznagyi tisztet az aranymenyegzős hitestársak gyermekei: Allaga Géza és Allaga Ottó, a vőfélyi és koszoru-leányi tisztet pedig unokáik és déd-unokáik teljesítették. Az ünnepségen résztvett számos rokon között Olay Lajos és Györffy Gyula országgyűlési képviselők is jelen voltak.

Érettségi vizsgálat. A helybeli állami főgimnáziumban a szöbéli érettségi vizsgálat június hó 24-én fog megtartatni.

Nyomozás. Lopás büntetével vádolt Pozsár Imre ismeretlen tartózkodásu egyén országos köröztetése elrendeltetvén, felhivatnak az összes hazai bíróságok és hatóságok, hogy nevezettet hatóságuk területén az alábbi személyleírás után nyomoztatni s fültalálás esetére őt e kir. törvényszékhez kísértetni sziveskedjenek. Személyleírása a következő: születéshelye Nagyvárad, 31—34 éves, római katolikus, nőtlen, kötelesmester, nagysága középszerű, arca kerekded, szemei kékesek, haja gesztenyeszínű, bajusza gesztenyeszínű, orra és szája rendesek, különös ismertető jele nincsen. Szabadkai kir. trvszek.

Statisztika szerint 1000 emberből Baján 247, Zomborban 306, Szabadkán 343 egyén halt el a mult évben. Bajai 4-ik, Zombori 11-ik, Szabadka 22-ik helyen áll.

Apatinból írják: Községi tűzoltóságunk f. hó 4-én ünnepelte 10 éves fennállásának jubileumát, mely alkalommal a tagok között szolgálati és bronz érmeket osztottak ki. A környékbeli tűzoltóság közül csak a zombori és bácsi volt képviselve. Zomborból 16 tagból álló küldöttség volt kinn, Városv László főparancsnok vezetésével. Az ünnepély programmszerűen folyt le. 9 órakor ünnepélyes isten tiszteletet tartottak. Az isten-tisztelet után a szabad téren dr. Kék Lajos tűzoltóink szeretett derék főparancsnoka magvas beszédben emlékezett meg az egylet eddigi működéséről. Szép beszédet a hallgatóság dörgő éljenci között fejezte be. Majd az egyesület buzgó elnöke Aman József tartott szép beszédet. Azután kiosztották az érmeket, délután általa-nos gyakorlat volt, mely alkalommal ismét bebizonyították tűzoltóink derekasságukat és ügyességüket. Ezután halpaprakára gyűltek össze, mely alkalommal felkőszön-tökben természetesen hiány nem volt. Dr. Kék Lajos főparancsnok József főherceg őfenségére, mint a magyarországi tűzoltóság főparancsnokára és védnökére, Városv László a zombori tűzoltóság főparancsnoka az apatini tűzoltóságot éllette stb. Az ünnepély igen sikerült volt, sajnálkozást keltett azonban azon körülmény, hogy a zombori és bácsi tűzoltóságon kívül a többi vármegyei tűzoltó egyesületek nem tartották érdemesnek magukat az ünnepélyen képviseltetni.

Esküvő. Baján Stajer Gyula kir. járásb. aljegyző szombatban délben esküdtött örök hűséget a bájos Míchits Anna kisasszonynak.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet következő fizetéseketelenségi eseteiről ad hírt: Putits Sándor és társa Zombor. (A cég most csak Putits Sándor nevével áll.) — Lubazi Béni Szabadka. — Zseksits testvérek Ó-Becse. — Gerber Filipp Kis-Kér.

Rác Géza temetése. Kulárol írják lapunknak: Szomorú ünnepélynek volt f. hó 9-én szentantúja közönségünk. Tövisi Rác Géza, Rác György köztiszteletben álló földbirtokos szeretett fiát kísérték örök nyugalomra. A fogadtatás, melyben földi maradványait Verbászról való megérkezésekor részesítették, az általános részvét, melylyel ravatalához zárandokoltak, elvitázhatlan bizonyítékai az iránta táplált, de meghiusult reményeknek. Kula mezőváros utcai valódi ünnepélyes színezetet öltöttek, s mint valami szent ereklyéhez tolongott egész napon át a tömörkedő nép. A kulai róm. kath. templom előcsarnokában volt felállítva a ravatal, melyen vagy 37, részint élő virágból, részint babérból készített szobrnél szebb koszorúk voltak elhelyezve. Különösen ki kell emelnünk ama élénk részvétet és odaadó tevékenységet, melyet a kulai ifjúság a végső istentisztelet megadása körül kifejtett. Ifjúságunk minden lehetőt megtett, hogy a temetést minél díszesebb és impozansabbá tegye. Gyönyörű élővirágból álló koszorút helyezett a meghaldogult erekporsójára ezen felirattal: „A kulai ifjúság mély fájdalommal jelöli.” Az isteni tisztelőben való részvételre felhívta városunk kisasszonyait is, akik fehér mezbe öltözve gyönyörű színezetet kölcsönöztek a gyászmenetnek. Az ifjúság kebeléből Potzta Ferenc lett felkérve az elhunyt felett tartandó gyászbeszédre, aki mélyen átértett és gondosan kidolgozott beszédben emlékezett meg a nemes ifjúról. A gyász isteni tisztelőben résztvevő testületileg a kulai önkéntes tűzoltó-egylet, az ipartestület, a dalárda, mely a vallásos szertartás befejezte után a templomban és azon kívül a temetőben gyászdalokat énekelt. A nyílt sír felett dr. Hoffmann Károly plébános érzelmeiben és gondolatokban gazdag beszéddel bucsúzott el a fiatal embertől. Kula nagyborszába és díszesebb temetést aligha látott valaha, ezekre ment a gyászközönség száma, a mely könnyes szemekkel róttá le a testületet az elhunyt iránt. Az általános nyilatkozó részvét enyhítse a keményen sújtott szülők fájdalmát, akiknek pótolhatlan veszteségét mindenki érezte. A család a következő gyászjelentést tette közzé: Tövisi Rác György és neje szül. Bosnyák Gabriella fájdalomtól megtört szívvel tudatják egyetlen fiának Tövisi Rác Gézának végzett jogász- és Bács-Bodrogh megye tisztelbeli aljegyzőjének 1889. évi május hó 4-én déli 12 órakor ifjú életének 23-ik évében Dél-Tirolban, Areóban a halotti szentségek ájtatos fölvétele után történt gyászos elhunytát. A felejthetlen halott földi maradványai folyó hó 9-én délelőtt 10 órakor fognak a kulai r. kath. templomban beszenteltetni, és onnan délután 5 órakor a r. kath. temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engedelmű sz. miscáldozat f. hó 10-én d. e. 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni. Kulán, 1889. évi május hó 8-án. Béke lengjen áldott porai felett!

A bogojevai bankóhamisítókrol szóló hírünkhez még megemlítjük, hogy a esendörök az elfogott bandát e hó 7-én az apatini kir. járásbírószághoz s onnét a zombori kir. ügyészséghez kísérte. A banda egyik tagját, a megszökött Muzslait, még nem sikerült elfogni.

Arlejtési hirdetés. A vármegye területén a törvényhatósági bizottság által engedélyezett, s felsőbb helyen jóváhagyott összegnek keretén belül a beküldött felvételek alapján a következő közlekedési (föld) utak fognak jókarba helyezni, s pedig: I. A hódásági járásban a hódásági-parabutyi 454 frt 2 kr. II. Az újvidéki járásban a soóvé-ókeri 912 frt 36 kr. III. A topolyai járásban az ó morovica-pacséri 200 frt, a topolya-ó morovicai 301 frt 42 kr. IV. A palánkai járásban a palánka-hódásági 549 frt 59 kr. V. A zombori járásban a kerynaja-ó morovicai 556 frt 73 kr, a zombor-gákovai 283 frt 56 kr, a kerynaja-csonoplai 210 frt 60 kr. VI. A bajai járásban a baja-mélykúti 361 frt 90 kr, a bajagarái 452 frt 40 kr. VII. A titeli járásban a titel-újvidéki 238 frt 55 kr. VIII. A zsabylai járásban a zsabylaj-újvidéki 119 frt. IX. A kulai járásban a kucura-verbászi 354 frt 40 kr. X. Az ó-becsei járásban az ó-becse-petrovosszelli 173 frt 32 kr, az ó-becse-szent-tamási 169 frt 40 kr. XI. Az apatini járásban a szonta-gombosi 740 frt 67 kr. Ezen fentebb jelzett munkálatoknak biztosítása tekintetéből folyó évi május hó 22-én szerdán reggeli 9 órakor Bács-Bodrogh vármegye alispáni hivatala által a vármegyei palota kistermében tartandó szóbeli versenytárgyalás hirdettetik. A versenyzeni kívánók felhívattak, hogy a fentebb jelölt munkára vonatkozólag szükséges földmozgósítás nem kömbterekenként, hanem általánosságban fog kiadatni, az arlejtés megkezdése előtt versenyzők, ha a vállalati ár 500 frtnál nem nagyobb 5%, azonfelül pedig 10% bánatpénzt lefizetni kötelesek. Megjegyeztetik, miszerint a versenytárgyalás napjáig még beérkező utjavítási kimutatások szintén fel-fognak vétetni, és hogy a kérdések földmunka késedelem nélkül megkezdendő. Ezen munkákra vonatkozólag felvett utjavítási kimutatások s részletes árverési feltételek Hauke Imre vármegyei th. főjegyző úrnál a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők. Kelt Zomborban, 1889. május 9. Schmausz Endre, alispán.

Hirtelen halál. A bajai városi fogyasztási adóhivatalnál pénztárnokul alkalmazott Spitzer Dávid f. hó 8-án este 7 órakor rosszul érezte magát és orvosi tanács kikérése végett dr. Lemberger Henrikhez indult; de midőn az orvos kapujának kilincsét megfogta, hirtelen összerogyott és azonnal meghalt. Szívszélhűdés érte.

Választók névjegyzékének kiigazítása. Zomborban az országgyűlési képviselőválasztók 1890. évre érvényes bírándó jegyzékének kiigazítására az 1876. XVIII. t. c. 1. §-a alapján városnegyedeként a következő küldöttségek választattak meg: 1. A Belvárosban. Elnök: Reitter Nándor. Tagok: Heindlhoffer Róbert, Masirevits György. Póttag: Frey Imre. 2. Felsővárosban. Elnök: Dr. Gertinger Pál. Tagok: Bittermann Nándor, Schaffner Károly. Póttag: Sztrilich Zsigmond. 3. Szelenében. Elnök: Kozma László. Tagok: Darázs Antal, Stebler Lajos. Póttag: Huber Ignác. 4. Bánátban. Elnök: Thurszky Jenő. Tagok: Thum Vince, Pekánovits András. Póttag: Mayer Károly. 5. Cservenkában. Elnök: Maximovits Szilárd. Tagok: Bugarszky Miklós, Darázs Márk. Póttag: Heinecz Kálmán. Az ekként alakított küldöttségek értesítették, hogy az 1874. XXXIII. t. c. 32. §. rendelkezésének pontos betartása

mellett a képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítására az 1876. XVIII. t. c. 1. §-a alapján ezennel határozatilag kitűzött f. é. május hó 20. és 30-ika közötti záros határidő alatt eszközöljék.

Torzáról írják: Schank Henrik tanító vezetése mellett a ref. népiskola I-II-ik osztályu nevelőkéi, valamint az általa létesített dalárda-egylettel mult hó 22-én, husvét másodnapján táncvivalommal egybekötött dalestélyt tartott, mely minden várható siker föllülmult. A jelenvolt szülők örömtüknek meg-megújuló tapsal adtak kifejezést, midőn a kis apróság tiszta, minden szót érthető néhány magyar és német dalt énekelt. Elismeréssel kell lennünk Schank Henrik tanító iránt, ki közegütünkben a tanítás körül alig egy év alatt már is szép érdemeket szerzett magának: egyben meg kell emlíkeznem fennevezett tanító által nevelőkeivel f. hó elsején megtartott majálisról. A kis gyermekesereg vasárnap ültözetben, zászlókkal, delutáni 2 órakor tanítójuk vezetése mellett indult el az iskola-pütlethöz a falun kívül levő zöld pázsitra, utközben szebbnél-szebb magyar és német dalokat énekelve. Minden arcon az öröm sugárzott és ragyogó tekintettel esüggött minden szem az általunk hön szeretett tanítón, de ragyogó tekintettel nézett a tanító is igen sikerült művére, — és méltán.

A zombori Sport-Egyletben nagy élénkség uralkodik. Az egylet választmánya elhatározta, hogy egy nagyobb tavaszi versenyét fog rendezni és ezt rendező bizottságot Cziedler János elnöklété alatt dr. Pilszánovits Mátyás, Városvy László, Michailovits Kornél, Lebach Keresztély, dr. Crvetkovits Péter, Zakó Milán, Jeney Mihály, Szemző Károly, dr. Danninger Ádám és Kikindai Aladár urakból állította össze. A prozociókba egy nagyobb távgyaloglás, valamint az uszás, síkverseny, síkakadály-verseny, ugrás, sulydobás és emelés külön-böző nemei lesznek fölvéve. Az egyes versenymek iránt az érdeklődés a tagok között oly nagy, hogy eddig már 14 versenyem megtarthatása teljescn biztosítva van. A verseny idejét a kiküldött bizottság fogja megállapítani és pedig május vége vagy június elejére. Hallomás szerint egyes versenyzők a traininget már is megkezdtek, ami a jó ügy érdekében legszebb reményekre jogosít. Az egylet érdeklődő tagjainak bővebb felvilágosítással az egylet titkára szivesen szolgál. Ez alkalommal végre az egylet színeit hosszban futó vilá-goskék és fehérben állapította meg a választmány. A tornafolyam vezetése által bokros érdemeket szerzett dr. Simon József Sándor tanár ur és tagtársnak a választmány jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Az egylet pompás rower-gépén a tanulás a tagok nagy részvételével történik és tulzottnak azt a reményt, hogy rövid idő múlva egy nagyobb kör fogja e nemes sportot tényleg őrni, éppen nem mondhatjuk. A belvárosi elemi iskola mellett lévő udvar naponként az esti órákban (6 és 8 óra között) igen szép képet mutat, mert számosan jönnek össze egyrészt sportot őrni, másrészt az élénk mozgalmak képbén gyönyörködni, mit ezentul annál könnyebben is lehet majd tenni, mert az egyleti szolgá títók uralokról is gondoskodni fog.

Fürdőársak keresetnek. Hazánk egyik legkiesebb fekvésű vízgyógyintézetében, mely sikereivel rohamosan meghódította a közvéleményt, a véletlen ugy alakította a viszonyokat, hogy a bácskaiak különös előnyben részesülhetnek, levén a fürdőben olyan összeköttetések, mely nekik a legelőszőbb díjakat s legelőszőbb gyógyhatásokat biztosítja. Az évad már e hó közepén kezdetét veszi s minthogy az árak a megnyitás első havában amugy is mérsékeltebbek, lelkiismeretesen ajánlhatjuk mindazoknak, a kik hideg kurára szorultak, a stóozsi (Gömörmege) hidropata intézetet. Részletes felvilágosításokkal az igazgatóság vagy dr. Czirfusz Dezső fürdőorvos, vagy végül e lap kiadója szolgál. A kik a folyó hó vége felé anduló bácskai csoporthoz csatlakozni és maguknak eleve otthonias társaságot biztosítani óhajtanak, ebbeli szándékukat sziveskedjenek e lap címére bejelenteni.

A KORZÓN.

Írta: Csillag Károly.

Az Eiffeltorony-társaság.

Minden a régi, csak a ruhák változtak; a Mikádókalapot kizsírította az Eiffeltorony-betegség, a nagyságátka, az emeletes földszintes lakás.

A párisi kiállítás a korzón is uralkodik már; még nem régebben Pálics, Mehádia és a Sugovicáról meséltek csodákat és most a nagy világkiállításról foly a társalgás, és épp ugy, amint kucsás és nem kucsás tüntetőket különböztettek meg, — Párisba utazó és Párisba nem utazó emberket lehet megkülönböztetni.

— Nagysád, ugy-e bár elutazik Párisba a világkiállításhoz?

— Oh igen — nálunk már az családi betegség, hogy minden kiállítást meglátogatunk — tetszik emlékezni, a nagybácsink 17 évvel ezelőtt a bécsi világkiállításra volt, a Józsi bácsi meg az ötöskiallításra volt, — a berettyófalvi nagybácsink pedig a párisi kiállításra volt, — a Náni tanti pedig már Mexikóban is volt kiállításra, sőt a nánsái agrárversenyen is résztvevő már, — ergo hogyc utaznánk mi a párisi világkiállításra?

El van tehát határozva, hogy a nagysága Párisba utazik és rendkívül le van kötelezve azok iránt, akiknek van szívük ahhoz, hogy legalább megkérdezzik, hogy utazik-e Párisba.

Pedig ózintén szólva nem éppen a legnagyobb érdem Párisba utazni. Aki sportember, annak pedig éppenséggel nem nagy feladat. Bécsig gyalog is lehet eljutni, Bécsből Münchenig nagyon sok birkát szállítanak, ha nem is személyvonattal, de mégis ugy, hogy minden csapat birkához egy felügyelőt alkalmaznak, akik ingyen visznek, csakhogy a nyugati express vonat utasait stációról stációra megittassa; Münchenből tovább pedig a többi baromfiak kíséretében eljuthat Franeiaországba oly hamar, hogy ideje sem marad magát utitársainak bemutatni; mikor aztán Franeiaországba ér, csak azt kell mondania, hogy egy elzász-lotharingiai németajku gyűmölcsös kofának a fejét beverte és a legelőnebb Vive la France! kisérötében bevizdik Párisba és ha aztán visszatérni is szándékozik, kiadja magát a Louvre előtt bonapartistának és kétségtelen, hogy pontosan hazaszállítják.

Ez a Párisba utazó publikum igen természetes felhasználja a korzósétákat a közel jövő meghatározására.

A férfiaknak e részben kevés szerepük jut; utazni az asszony utazik és miként egy mennyiség-tani velezárót, elég kegyes arra, hogy a férjét is elviszi magával, ha másért nem, legalább azért, hogy a koffert cepelje utána, mert a Figaro szerint nagyon drágák a francia hordárok.

— És nagysád hogyan utazik, milyen toalettnben?
— En angolosan utazom, nem viszek semmit magammal, csak a bordó és a kremruhát, 3 selyemszályt, mert az ember nem tudhatja, milyen alkalomnál kell, egy atlasz felöltőt, 3 vég csipkét kíségitőnek, esőköpnegy, porköpnegy, egy szezonra való kalapot és ami még azonkívül kell, azt majd ott fogom megvenni.

Ez tehát az angolos utazás, tessék most elképzelni, hogy milyen a francia utitoalet!

Es mindegyik akar valami újat kieszelni, hogy mit kell majd még elvinni; a férjek ezalatt meg azon török a fejüket, hogy ugyan mit fogunk majd hazahozni Párisból és egy snkat jelentő sóhajts kíséretében a baloldalkat tapogatják, a honnan a pénztárcájuk busongva tekint az Eiffeltorony magaslatára.

— Nagysád ugy-e bár inast is visz magával?
— Dehogyn kérem, minek is, hisz ott lesz a férjem.

S milyen nevétséges, ha ezen Párisba utazók előtt valaki azzal dícselkedik, hogy a nyarat faluhelyen, pl. O-Szivacon akarná tölteni; O-Szivacon, ahol a boulevardon reggel 3 órakor már a pásztorok hajszolják közönségüket; ahol nincs Eiffeltorony, hacsak a Vetter Hans a padlására hosszában a görét fel nem állitaná, természetesen még kukoricatörés előtt.

Vagy milyen nevétségesnek hangzik a Párisba utazók előtt, mikor valaki azt mondja, hogy a nyáron a zöldbe megyünk, — olyan ellentét ez Párisval, mint thearozsa és spargli vagy saláta.

— És visz nagysád magával Baedekert is — ha ugyan tudja, hogy mi az?

— Szintén fölösleges, mert társaságban utazunk, írőkkel, művészekkel, országgyűlési képviselőkkel, — tessék itt van a Dolinay nyugtája — már be is küldöttük az utiköltség egy részét — — stb. stb.

Ez tehát az Eiffeltorony-társaság a korzón, amely már 3 hónappal előbb ringatja magát a párisi utazással; álmodik Turinról, Itáliáról, a Sveicről, az Eiffeltoronyról; előtte ez a 3 hónap egy hosszú éjszaka és eléggé haragszik amiatt, hogy lefekszik Párisban és még mindig Zomborban ébred fel.

A kveksilber.

A higany, magyarul kveksilber arról nevezetes, hogy csak megindítani kell a szabadban és aztán fut magamagától, ugy hogy nem egykönnyen lehet megfogni, mert mindig kikiszkamlik az ember kezéből; ime itt van, ilyen az én mai korzöhösöm, akit még 20 percel ezelőtt a vasuti parkban lehetett látni, 10 percel ezelőtt az éjszakai, 5 percel ezelőtt pedig a déli fotografusnál szemlélté a saját arémasát, mostan pedig a délnyugati korzón gyönyörködik a sikerült fotográfiában.

Kittünően van eltalálva s bár nem tagadható, hogy a fényképész ur kissé hízott, a kép mégis természetű; ami in natura sovány, az a képen molett, a lilaszínű sem azurkék, az ajkak 13° Celsiusnál melegebbek és pirosabbak, a szemöldök sötétebb, az arczsin az pedig olyan egészséges, hogy annak a képnek legkevesebb 112 esztendeig kell élnie; a hajzat még inkább sikerült, mintha csak egy tündért skalpirozott volna meg a fényképész és tette volna oda annak a képnek a fejbübjára — az egész szóval megrendelésre szépen van csinálva.

A kveksilber megindult és fut, ugy, hogy utolérni nem igen lehet; aréképeit már kigyszálta, s most a korzón szalad, s mindenki, aki vagy közzön neki, vagy pedig megszólítja, előtte akadály, — de ő elcsúszik ezen akadályok mellett és mindig tovább halad, mig végre is odaér, ahonnan kiindult.

Hogy mire jó ez a training, azt a kveksilber maga sem tudja, ő csak egyről van meggyőződve, hogy olyan ember a korzón nem sétál, aki őt ne látta volna, és kell-e ennél nagyobb boldogság, mint láttatni és csodáltatni? O bizony nem azért őrül a világosságnak, hogy ő lát, hanem azért, hogy őt látják és épp e miatt nem igen szokott résztvenni az esteli sétákban, a mikor legjobb esetben is annyiszor láthatják, ahány lámpa mellett elhalad, az pedig elég kevés.

Es akad mégis vállalkozó, aki a kveksilbert utolérni és megfogni akarja; utolérni csak utoléri, de ami a megfogást illeti, az nem sikerül olyan könnyedén, elcsúszik, kikiszkamlik és a vállalkozó azt veszi észre, hogy a kezei közt csak a sötébotja van; ennek a vállalkozónak egy jó tanácsot lehet adni, hogy vegye el a kveksilbert feleségil és aztán ha meg is szokik tőle, talán akkor nem fog annyira nehezére esni.

A közönség köréből.

T. szerkesztő ur!

Becses lapja mai számában Vidákovich Miklós tovarisovai róm. kath. lelkész — talán keresztény és felebarát szeretet által vezéreltetve — ismételten velem foglalkozik.

Az igazság érdekében és a tisztelt közönség tájékozásául előbbi levelem kapcsán felhozom, hogy a község elüljáróságtól — anélkül, hogy vadalni szándékom volna — március 9-ikéről kelt levele szerint, kézhez vett felhívásban és a leszámolási jegyzőkönyvem záradéka értelmében, a fennálló szabályok alapján ezeket kértem:

1. azon ülési jegyzőkönyv kivonatát, mellyel a képviselőtestület a leszámolást elhatározta, annak valósisát reám bizta;

2. az 1861—1881. évig szolgált községi elüljárók névjegyzékét, és végül

3. megkértem az elüljárókat, mikép hivjanak össze képviselői ülést és ez határozon minden egyes közgyám-tári adós felett; s az ebbeli jegyzőkönyvi kivonatot is boesással rendelkezésemre.

Ezen megkeresésemre az elüljáróknak — ismétlem, hogy nem akarom mulasztással vadalni — eddigelé sem azt nem felelte, hogy elkészítvék, sem azt, hogy ezen okmányok elkészítését esetleg tolem várja.

Ezek nélkül pedig a művelet nem végelezhető! Midőn kijelentem, hogy ez ügyhöz addig, mig a folyamatban lévő tárgyalások befejeztettek, hozzászólni nem fogok, megjegyzem, hogy az ügy elintézése után, azt e helyen kellő részletességgel a nagyérdemű kö-

zönség bírálata alá bocsájtandó; de felteszem, hogy ezen fáradságtól Vidákovich Miklós ur, ha a tényállásról meggyőződést szerez magának, engem megkímélend.
Zomborban, 1889. május 10-én.

Kubitska Hugó,
ny. kir. adótárnok.

Naptár. Május.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
14 Kedd	Bonifác	Bonifác	2 Athanáz
15 Szer.	Zsófia	Zsófia	3 Vízszent.
16 Csüt.	Nep. János	N. János	4 Pelagia
17 Pént.	Ubald	Torpetus	5 Irene

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesítő:

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Alulírottak, mint Csicsáky Mihály ur megbízottjai, f. évi május hó 13-án d. e. 1/2 10 órakor megjelentünk dr. Ast Vince urnál, hogy az általa megbízónkon május hó 12-én elküvetett sértésért elégtételt kérjünk. Dr. Ast Vince ur kijelentette, hogy elégtételt adni nem hajlandó, mert ő Csicsáky Mihály urat nem sértette meg. Mire mi ennek folytán az általa mondott s általunk hallott sértő kifejezést megnevezettük: ő azt szemünkbe letagadta. Mire erre dr. Ast Vince urat — figyelmeztetvén őt vonakodása következményeire — felhívtuk, hogy segédeit déli 12 óráig nevezze meg s adja tudomásunkra. Dr. Ast Vince ur ezt a mondott határidőre meg nem tette.

Minek hitelül mi felünk részére jelen nyilatkozatunkat kiállítottuk.

Zomborban, 1889. évi május hó 13-án.

Dr. Lovász Márton,

Szemző Károly,

mint Csicsáky Mihály ur megbízottjai.

Segédeim fenti nyilatkozata alapján dr. Fratriesevits-Ast Vincét a fentebbiekben jelzett lovatatlan magaviselete folytán oly embernek nyilvánítom, ki se nem sérthet, sem pedig sértésért elégtételt nem adhat.

Zomborban, 1889. évi május hó 13-án.

Csicsáky Mihály.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetés.

Az adai szeb hitközség hajlandó tulajdonos területén egy szilárd anyagból leendő házat építeni, melynek folytán ezennel mindazon szakértő építő-vállalkozókat, kik ezen munkát általánosan magukra vállalni szándékoznak, felhívja, hogy **f. é. június hó 11-ik** (május hó 30-ik) **napján délelőtti 9 órakor**, midőn a nyilvános leszálló árverés (minuendo) tartatni fog, személyesen jelenjenek meg. Ezen építkezésre vonatkozólag a szükséges téglatát a hitközség szerzi és adja. A többi mind valamennyi munka és anyag, a leendő vállalkozót illeti.

A költségelőirányzat következő:

1. A kőműves munka téglán kívül tesz	2074	frt 34	kr.
2. Az ács munka és minden faanyag	843	frt 55	kr.
3. Az asztalos munka és anyag	664	frt —	kr.
4. A lakatos " " " "	135	frt 10	kr.
5. Az üveges " " " "	93	frt 30	kr.
6. A mázó " " " "	47	frt 38	kr.
Összesen	3857	frt 67	kr.

Föltételek: minden árverező köteleztetik, előbb míg az árverés el nem kezdődik, fentkített összegnek megfelelő 10% készpénzben vagy a legújabb törvénynek megfelelő értékpapirokban bánompénzt letenni. Ugyiszintén ez alkalommal elfogadtatnak az írásban beadott ajánlatok is, de ezek is csak úgy, ha a fentkített összegnek megfelelő bánompénz hozzácsatolandó leendő.

Továbbá megjegyeztetik, miszerint a költségelőirányzat, elemzés, valamint a térrajz, a kifizető határnapig mindennap ezen hitközségi elnöknel megtekinthetők.

Kelt Adán, 1889. évi május hó 5-én (április hó 23-án).

3-1 **A hitközségi bizottság.**

198. sz. Tatabáza községi hivatala.
kig. 1889.

Vadászat bérbeadása.

Tatabáza községe képviselőtestületének f. évi április 26-án 8. szám alatt hozott határozatával, községünk határában a vadászati jog f. évi augusztus 15-től kezdve hat évre, **június 10-én délutáni 4 órakor** nyilvános árverésen bérbe fog adni. Kikiáltási ár egy évre 20 frt, melynek 10%-a az árverés megkezdése előtt letendő. Árverési feltételek a jegyzői irodában betekintheők.

Tatabáza, 1889. május 5-én.

Deák István,
jegyző.

Tüske Márton,
3-3 bírő.

1647. sz.

1889.

Pályázati hirdetés.

A topolyai járáshoz tartozó Csantavér községben rendszeresített II-od községi irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, miszerint Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 6.1887. sz. a. alkotott szabályrendelete 9. §-a értelmében felszerelt sajátkezűleg irt folyamodványukat **f. évi május hó 30-ig** hozzám annyival inkább nyujtsák be, mivel később beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Választási határnapul f. évi június hó 4-ik napjának d. e. 9 órája Csantavér községhezához kitézetik.

Topolyán, 1889. évi április hó 30-án.

Császár Péter s. k.,
3-3 főszolgabíró.

1633. szám.

kig. 1889.

Pályázat.

Felső-Kovil községében betöltendő s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott adóvégrehajtói állásra pályázatot nyitok.

Pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket **folyo hó 25-ig** nálam nyujtsák be. A megválasztandó, szabad idejében a jegyzői irodában írásbeli munkákat végezni köteles leendő.

Titel, 1889. évi május hó 3-án.

3-3 **Dr. Nagy Kálmán,**
főszolgabíró.

Alkalmazást keres.

Egy fiatal végzett gazda, ki az adai m. kir. földműves-iskolát jó sikerrel végezte s azonfelül két évi gyakorlata van: egy kisebb gazdaságban ispáni, nagyobbban pedig egy ehhez megfelelő állást óhajtaná elnyerni szerény feltételek mellett.

986. sz.

Katymár községétől.

1889.

Hirdetés.

Alulírott községi előjáróság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a értelmében a községet, mint erkölcsi testületet illető vadászati jog, Katymár község határát illetőleg, **f. évi augusztus hó 11-ik napján d. u. 3 órakor** Katymár községhezához, 1889. évi október hó 1-től 1895. évi szeptember hó 30-ig bezárólag tartó időszakra, nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

Katymár 1879. április hó 23-án.

3-3 **Oláh László.** **Hünfner József,**
bíró.

1573. szám.

kig. 1889.

Pályázat.

Mosorin községében 300 frt évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázat nyitattik.

Pályázók felhívtnak, hogy kellőleg okmányolt kérvényeiket **folyo évi május hó 25-ig** hozzám nyujtsák be.

Kelt Titelen, 1889. évi május hó 2-án.

3-3 **Dr. Nagy Kálmán,**
főszolgabíró.

Hirdetés.

Egy hat lóerejű **gőzcséplő-gép** (Robey rendszerű) patent vaskeretű cséplőszekrényvel és az ahhoz tartozó szerszámokkal és műszerekkel, mind jó karban, jutányos áron eladó. Bővebbet **Raichl Frigyesnél** Apatinban, sörház-utca.

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetés.

Alulírott község előjárósága részéről közhírré tétetik, miszerint a község területén a vadászati jog az 1889. évi augusztus hó 1-én kezdődő 6 évi bértartamra leendő bérbeadásának feltételei a jegyzői irodában megtekinthetők: egyúttal a vadászati jog **f. évi június 2-án** Felső-Szt.-Iván községhezához d. u. 3 órakor fog haszonbérbe adni.

Felső-Szt.-Ivánon, 1889. május 1-én.

3-3 **Horváth Máté,** **Csilits Alajos,**
jegyző. bírő.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a 20 év óta Zomborban, a fő-utcában levő

férfi-ruha üzletemet

1889. évi május hó 1-jétől kezdve a Gromon-utca, a városháza átellenében, ezelőtt Kaufmann S., jelenleg a Zombori Takarékpénztár bérházába helyezem át.

Kiváló tisztelettel

6-6 **Gross S.**

Új fényképészeti műterem megnyitása.

Van szerencsénk Zombor szab. kir. város és környéke nagyérdemű közönségével tudatni, hogy eddig **Zomborban, a bajai utcában, Radoszavlyevits-féle házban** fennálló

fényképészeti műtermünket

a jelenkori izlésnek megfelelően egészen újból felépítettük, hogy az ezen szakmába vágó legújabb gépezeti és művészeti vívmányok felhasználása mellett, fényképészeti műtermünket a legmagasabb pontra emelni törekedtünk és kérjük a nagyérdemű közönséget, miszerint eddigi bizalma és jóindulatával minket továbbra is kitüntetni méltóztassék, miután mi egész erőnkkel oda törekedni fogunk, hogy a n. é. közönség jóindulatát pontos és művészeti kiszolgáltatásunk által kiérdemljük.

Kiváló tisztelettel

4-3 **Rechnitzer J. és Singer S.**

171. szám.

1889.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbíró 327. számú végzése által a cservenkai ó-uj-szivaci takarékpénztár végrehajtó javára Sztankov Jásó és Lázár pívncai lakosok ellen 140 frt 9 kr és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 442 frtra becsült 4 drb ló, 1 koesi, 20 zsák kukoricából álló ingóságok 140 frt 90 kr tőke, ennek 1885. évi augusztus hó 20. napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 67 frt per-, végrehajtáskelési és foganatosítási, továbbá árverési hirdetési költség erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1345/1839. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagy: "ivnicza községhezához leendő eszközölésére 1889. évi május hó 18-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 103. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1889. évi április hó 29-én.

3-3 **Ruszován Péter,**
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetés.

Néhai Milutinovics Szvetozár birtokához tartozó, a zombori határon fekvő, 117 1/2 lánca **szállási föld**, az épületekkel együtt, szabadkézből eladó.

Közelebbi értesítések kaphatók

6-5 **Ivacsković Szvetozár**
műépítésznél **Belgrádon.**